

Imkers als tussenpersoon

Bijen, bouwland en akkerranden

Tineke Brascamp

In Oost-Groningen stelde men zich afgelopen jaar de vraag: "Hoe krijgen we bijen weer terug op het land?" Grote delen van het akkerland zijn in het bijenseizoen 'woestijn' voor ze. Dit ondanks FAB-randen (gesubsidieerde akkerranden met zogeheten functionele agrobiodiversiteit voor natuurlijke beheersing van plagen voor de akkerbouw) en andere speciale akkerranden. Vier akkerbouwers in Oost-Groningen hebben daarom in het voorjaar 4 ha landbouwgrond met een speciaal bijenmengsel ingezaaid. Zij deden mee in het praktijknetwerk 'Bijen in akkers', van de Agrarische Natuurvereniging Oost-Groningen (ANOG). In dit experiment is gekeken naar de effecten van velden met een nectar- en stuifmeelrijk bloemenmengsel met verschillende bloeitijden voor honingbijen: klavers, boekweit, cosmea, dille, gele ganzenbloem, goudbloem, klapproos, komkommerkruid, luzerne, phacelia, wouw. In dit project werkt de ANOG natuurlijk samen met imkers, die er hun kasten neerzetten en controleren hoe de volken het doen. De inbreng van de imkers zorgde er ook voor dat in het mengsel nectarplanten waren opgenomen. Gedurende de zomer stelden ze in hun volken grote verschillen vast. Het gaat in de proef om verschillende landschapstypen, verschillen in bemesting, grondsoort en -bewerking, zaaibed en maaibeheer (om bloemen nog een tweede keer te laten bloeien). De ANOG kan voor dit soort onderzoek terugvallen op Bloeiend bedrijf, een programma voor natuur en milieu in akkergebouwgebieden, ondersteund door onder meer het Louis Bolk Instituut en land- en tuinbouworganisatie ZLTO. Bloeiend Bedrijf wordt t/m 2014 gefinancierd door EZ en het Europese fonds voor plattelandsontwikkeling. Er zijn in Groningen meer samenwerkingsverbanden tussen groenbeheer,

akkerbouw en bijenhouderij; bekijk vooral de site van NBV-Groep Groningen. Maar ook op andere plekken in het land wordt samengewerkt aan akkernatuur die ook bijen helpt!

In Horst (L.) bijvoorbeeld. Daar hebben al enkele tientallen jaren geleden de gezamenlijke imkers het zogenaamde Groenfonds opgericht. Doel was het inzaaien van voerweiden voor bijen, maar omvat inmiddels ook het bevorderen van de biodiversiteit in de gemeente Horst aan de Maas. Van de jaarlijkse bijdrage van de imkers wordt zaaizaad gekocht. Vroeg in het voorjaar gaat het Groenfonds in onderhandeling met de gemeente en zo krijgt het de beschikking over een groot aantal braakliggende gronden. Dit kunnen nog niet verkochte industrieterreinen of bouwkvelds zijn maar ook gemeentelijke stukken landbouwgrond. Ook particulieren met grotere braakliggende stukken wordt gevraagd deel te nemen. De imkervereniging krijgt dan steeds voor een jaar het gebruiksrecht van de grond. In 2013 ging het om meer dan 20 hectare, verspreid door de gehele gemeente, veel stukken zelfs in de bebouwing. De imkervereniging heeft zelf een

mestnummer aangevraagd en met een veehouder en een loonwerker in de gemeente zijn afspraken gemaakt. De veehouder kan op de grotere stukken grond zijn mest uitrijden en betaalt daarmee het loonwerk. De grond wordt bewerkt en ingezaaid door de loonwerker en eind augustus, als het zaad rijp is, wordt de grond nogmaals bewerkt met een schijveneg. Daarmee wordt voor de herfst nog een tweede bloei mogelijk.

Ook belangrijk: de imkervereniging neemt deel in de stichting Landschap Horst aan de Maas. Ze zijn daar vertegenwoordigd in de commissies Erfbeplantingen en akkerranden en Natuur en educatie. De imkers hebben invloed op de samenstelling van de erfbeplantingen, die voor een groot deel worden betaald het Landschap. Deze stichting vergoedt ook de landbouwers die meedoen aan de bloemrijke akkerranden. De imkers krijgen met dat alles een duidelijk gezicht voor de mensen in de gemeente Horst. ●

Met dank aan Luuk Hillebrands (NBV-Groep Groningen) en Ans Hoeijmakers en Henk van Gerwen (Horst).

Luuk Hillebrands bij het koolzaad. Foto: Annelijn Steenbrugge

